

Milieujaarrapportage 2022

Opgesteld door: Facilitair Bedrijf

Auteurs: E.Puppels/G.Wessels/H. Gerritsen

Datum: april 2023

Inhoudsopgave:

1. Voorwoord	5
2. Inleiding	6
3. Milieuprestaties lucht.....	8
4. Milieuprestaties geluid	12
5. Milieuprestaties afval	13
6. Milieuprestaties water.....	14
7. Milieuprestaties energie	17
8. Milieuprestaties externe veiligheid	21
9. Verantwoording milieu-jaarplan	25

Bijlagen:

1. Milieubarometer ZGT
2. CO2 footprint per locatie

1. Voorwoord

Voor u ligt de Milieujaarrapportage 2022 van ZGT, een ziekenhuis met twee onderscheidende locaties in Almelo en Hengelo, die we naar beste mogelijkheden benutten om zo optimaal mogelijk in te spelen op de ontwikkelingen in de zorg.

Naast onze core-business (het leveren van zorg) heeft ZGT als ziekenhuis ook te maken met de wet- en regelgeving op gebied van milieu en duurzaamheid.

We voelen daarnaast onze maatschappelijke verantwoordelijkheid om ook op dat gebied 'goed huisvaderschap' te tonen. Daarom heeft ZGT in december 2022 opnieuw getekend voor een bijdrage aan de Green Deal Zorg 3.0.

In 2022 was Duurzaamheid één van de speerpunten in het beleid voor ZGT. De projectorganisatie had als doel alle ZGT'ers te betrekken bij duurzaamheid teneinde de milieubelasting omlaag te brengen en duurzaamheid te bevorderen. Gezamenlijk is toegewerkt naar een audit voor de Milieuthermometer Zilver in december 2022. Inmiddels hebben we bericht ontvangen dat we het certificaat Milieuthermometer Zilver voor ZGT hebben behaald.

Dit versterkt het enthousiasme in de organisatie voor de milieudoelen van de Green Deal 3.0. ZGT gaat er voor!

F.I.G. Janssen

Raad van bestuur ZGT

2. Inleiding

Milieudoelstellingen ZGT

In 2022 is de milieubeleidsverklaring geactualiseerd ZGT en zijn de voorbereidingen gestart om de meerjarenvizie voor ZGT met elkaar vast te leggen. Dit alles in het kader van de Green Deal Zorg 3.0 en de wet- en regelgeving met betrekking tot Milieu & Duurzaamheid voor de zorg in Nederland.

Meet- en registratieverplichtingen

Metingen en registraties ten aanzien van lucht, geluid, afval, water, energie en externe veiligheid zijn afzonderlijk beschreven in de volgende hoofdstukken.

In het kader van de zorgplicht omgevingsvergunning moet de vergunninghouder een milieulogboek bijhouden waarin, vanaf het moment van het van kracht en onherroepelijk worden van de vergunning, alle milieu-relevante handelingen worden aangetekend of milieu-relevante informatie wordt bewaard.

Sinds 2016 gebruikt ZGT de Milieubarometer (Milieu Platform Zorgsector) voor de registratie en verantwoording van milieuzaken en om te benchmarken op gebied van milieu en duurzaamheid met andere zorginstellingen in Nederland.

Bij inspecties en bezoeken door de toezichthouders worden zowel het milieulogboek als de Milieubarometer geraadpleegd om onder andere de resultaten van in de inrichting uitgevoerde keuringen, inspecties, metingen, registraties, audits en onderzoeken die betrekking hebben op de voorschriften in de milieuvergunning.

Handhavingbezoeken

- Op 2 augustus 2022 heeft de heer Oude Vrielink van de Omgevingsdienst Twente uw ZGT Hengelo bezocht voor een milieucontrole in het kader van het toezicht op naleving van de milieu wet- en regelgeving.
Tijdens het bezoek werden een aantal overtredingen geconstateerd, die binnen drie maanden hersteld moesten zijn, waarna her controle

zou volgen. Inmiddels heeft op 16 februari 2023 de her controle plaats gevonden en is alles in orde bevonden.

Incidenten en klachten

- In 2022 zijn geen incidenten gemeld en heeft ZGT geen klachten ontvangen m.b.t. milieu zaken.

3. Milieuprestaties Lucht

Stoom en warmteketels

De stoomketels hebben in 2022 een NOX-meting gehad hiervoor is weer een certificaat afgegeven.

WKK (Warmtekrachtkoppeling) installaties

De WKK-installaties in Hengelo en Almelo vallen binnen de norm. De officiële keuringen zijn uitgevoerd in 2021 en 2022 en voldoen aan de norm. Jaarlijks wordt een regel-strategie bepaald om de WKK zo rendabel mogelijk te laten draaien.

Noodstroom diesel (NSA)

De noodstroom diesel draait minder dan 500 uur per jaar, waardoor er geen wettelijke verplichtingen aan vast zitten.

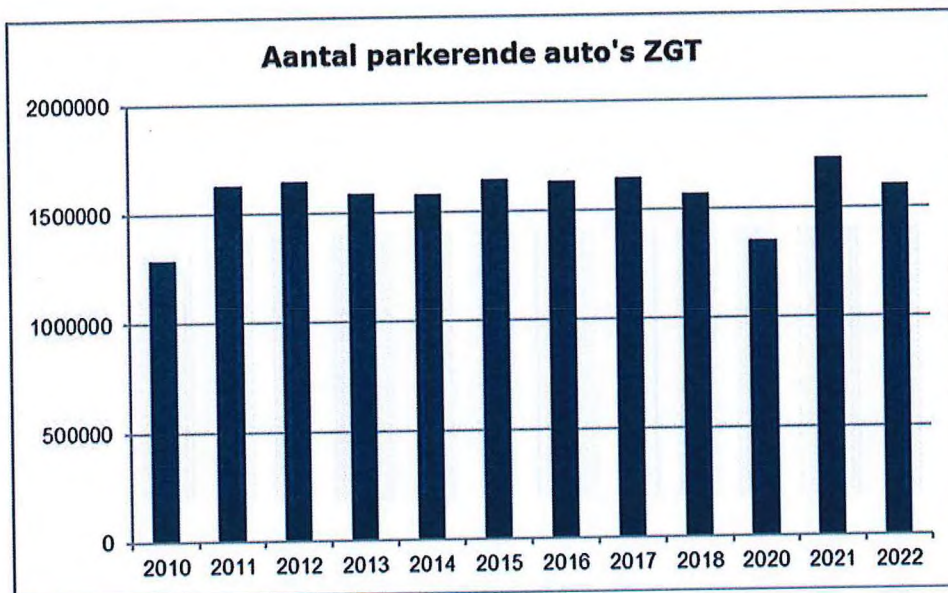
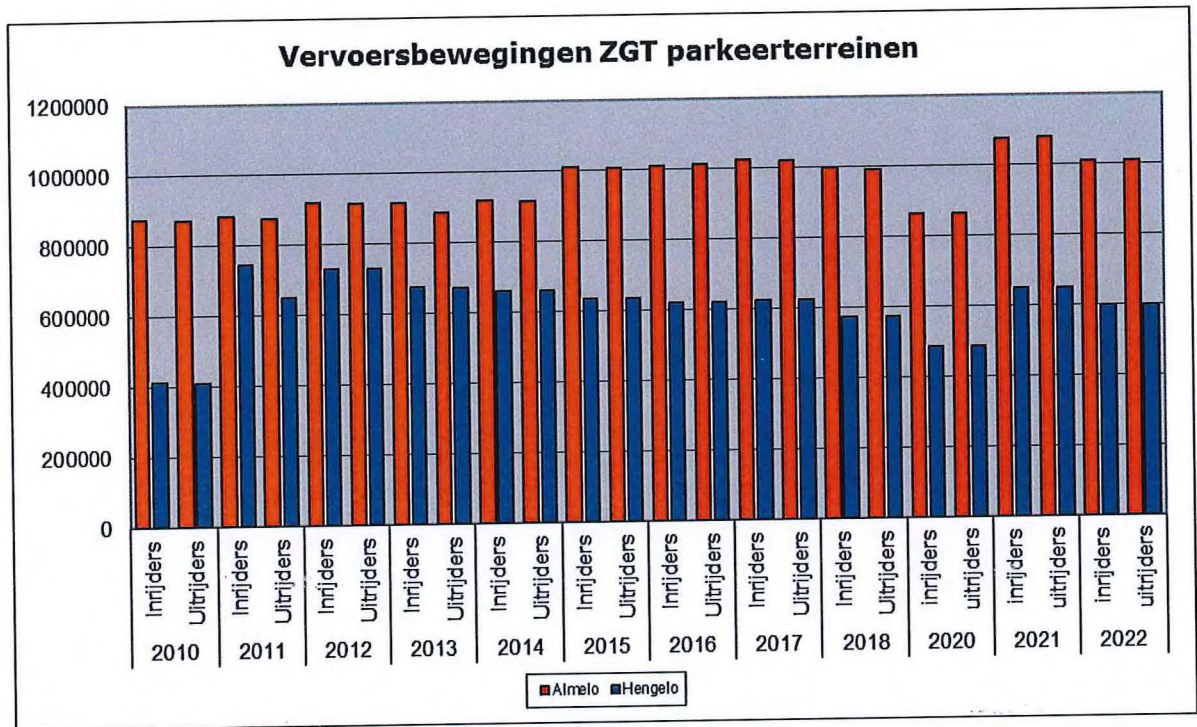
Ondergrondse opslag

De ondergrondse wordt op beide locaties jaarlijks gekeurd door een externe instantie (rapportage bij TD), dit conform de wetgeving BOOT.

Vervoersbewegingen

Onderstaand een tabel van de vervoersbewegingen op de parkeerterreinen van ZGT voor bezoekers en medewerkers.

Mobiliteit / thuiswerken

Sinds de Corona-periode wordt in ZGT gewerkt met een thuis-werk beleid inclusief voorzieningen om ARBO-technisch gezond thuis te kunnen werken.

In 2022 is een mobiliteits-enquête gehouden onder de ZGT-medewerkers. De uitkomsten daarvan zijn gebruikt als start voor de routekaart Mobiliteit die in 2023 ter besluitvorming aan de diverse gremia zal worden voorgelegd.

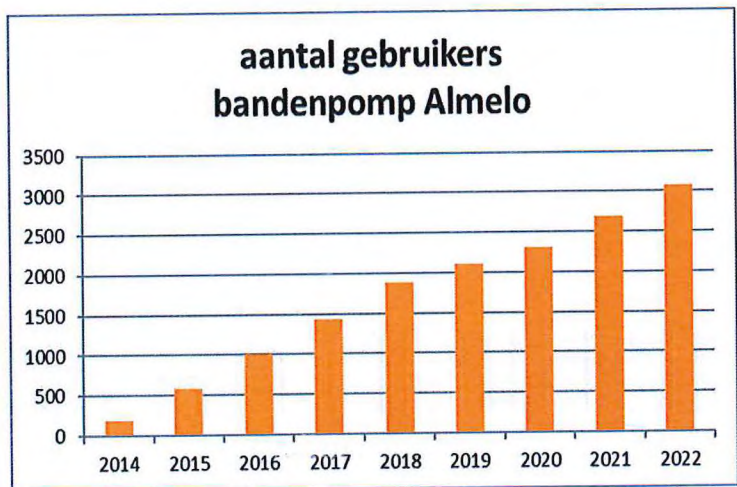
In het mobiliteitsbeleid / routekaart mobiliteit wordt rekening gehouden met de eisen en normen die in de milieuthermometer audit worden gebruikt. Begin 2023 zal het concept mobiliteitsbeleid ter besluitvorming worden voorgelegd.

Sinds 2014 zijn de bezoekersparkeerplaatsen in Hengelo en Almelo uitgerust met een slimme bandenpomp.

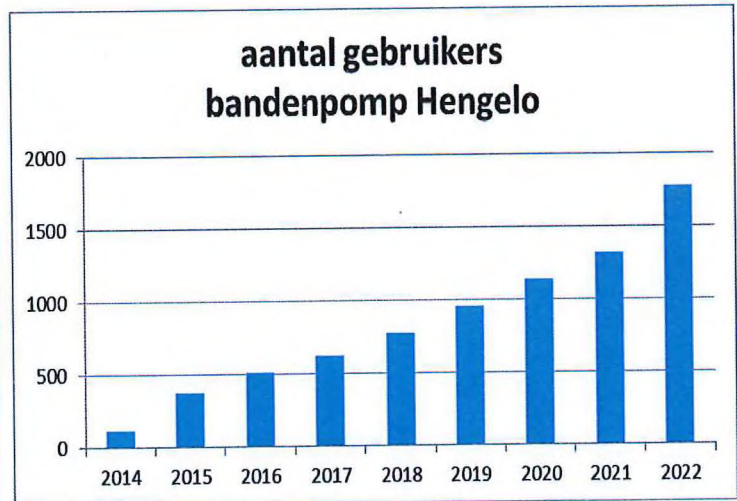
ZGT Almelo 2014-2022

Aantal gebruikers: 2694
 Brandstofbesparing: 16131 liter
 CO² besparing: 59,2 ton
 Voorkomen bandenslijtage: 528 st.
 Totale kostenbesparing: € 72.057

ZGT Hengelo 2014-2022

Aantal gebruikers: 1.776
 Brandstofbesparing: 11431 liter
 CO² besparing: 40,9 ton
 Voorkomen bandenslijtage: 338 st.
 Totale kostenbesparing: € 47.906

4. Milieuprestaties Geluid

ZGT Almelo

Een aantal buren in de wijk naast het ziekenhuis klaagt over de toegenomen geluidsoverlast van de ambulance-sirene. Sinds enige jaren zijn de Ambulance Oost, Gemeente Almelo en ZGT Vastgoed in gesprek met deze buren over deze overlast.

In 2016 is de aanrijdroute naar de ambulance-ingang aangepast; obstakels die het zicht belemmerden en verkeersveiligheidsmaatregelen zijn getroffen om het risico van plotseling overstekende wandelaars of fietsers te beperken. Hierdoor wordt de sirene minder vaak gebruikt door de ambulance chauffeurs.

Helaas moet bij het naderen van de Weezebeeksingel wel de sirene worden aangezet, wat met name bij 'buitenweer in de zomer voor overlast zorgt. Helaas lijkt het niet mogelijk om aan alle wensen van deze buren te voldoen. Vanaf 2020 zijn weer gesprekken hierover gevoerd onder regie van de Gemeente Almelo.

Deze gesprekken hebben geresulteerd in een aanpassing van de ambulanceweg in 2022. De fietsoversteek is eruit gehaald.

ZGT Hengelo

In 2022 zijn geen klachten ontvangen m.b.t. geluidsoverlast.

5. Milieuprestaties Afval

Inleiding

Het ziekenhuis kent allerlei afvalstromen, deze worden daar waar mogelijk gescheiden ingezameld.

ZGT zet de volgende middelen in op het gebied van afvalbeheer:

- Stimuleren van het scheiden van afval en hergebruik;
- Voortdurende aandacht van het meten en registreren van afvalstromen;
- Voortdurende aandacht voor de verbetering van inzameling, opslag en verwerking van afvalstoffen.

Afvalpreventieplan

In 2020 is door de werkgroep Afval met de afvalverwerker een afvalpreventie- en scheidingsonderzoek uitgevoerd bij ZGT, locaties Hengelo en Almelo. De rapportage gaat in op:

- Wijze van meten en registreren afvalstoffen
- Globale afvalstoffenhuishouding
- Overzicht jaarlijks afgevoerde hoeveelheden afvalstoffen
- Overzicht samenstelling restafval
- Bron/ oorzaak analyse afvalstoffen
- Reeds genomen maatregelen op gebied van afvalscheiding en -preventie
- Overzicht verbetermaatregelen afvalpreventie en -scheiding

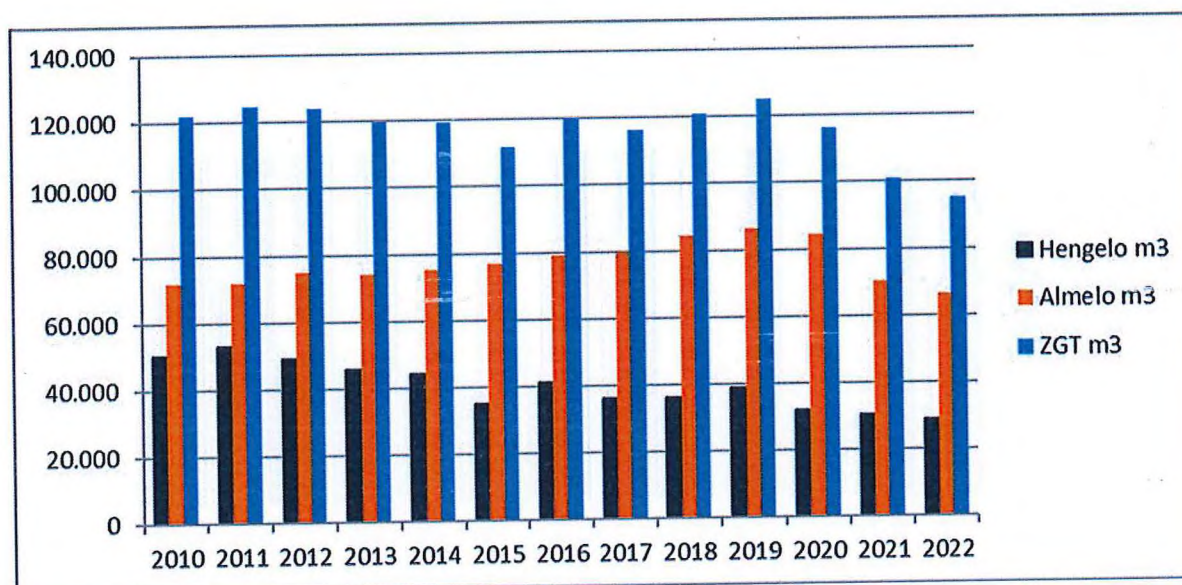
Uiteindelijk is in 2022 een geactualiseerd afvalpreventieplan opgesteld en volgens dit plan wordt nu per afdeling een afvalplan-op-maat gemaakt en wordt dit geïmplementeerd waarbij medewerkers op de afvalwijzer van hun afdeling kunnen zien hoe ze op de juiste manier hun afval kunnen scheiden. Verwacht wordt dat medio 2023 alle afdelingen een nieuwe afvalwijzer hebben geïmplementeerd.

6. Milieuprestaties Water

In de Milieu- en WVO-vergunning is o.a. de verplichting opgenomen tot het maandelijks registreren van het watergebruik, lozingseisen etc. opgenomen.

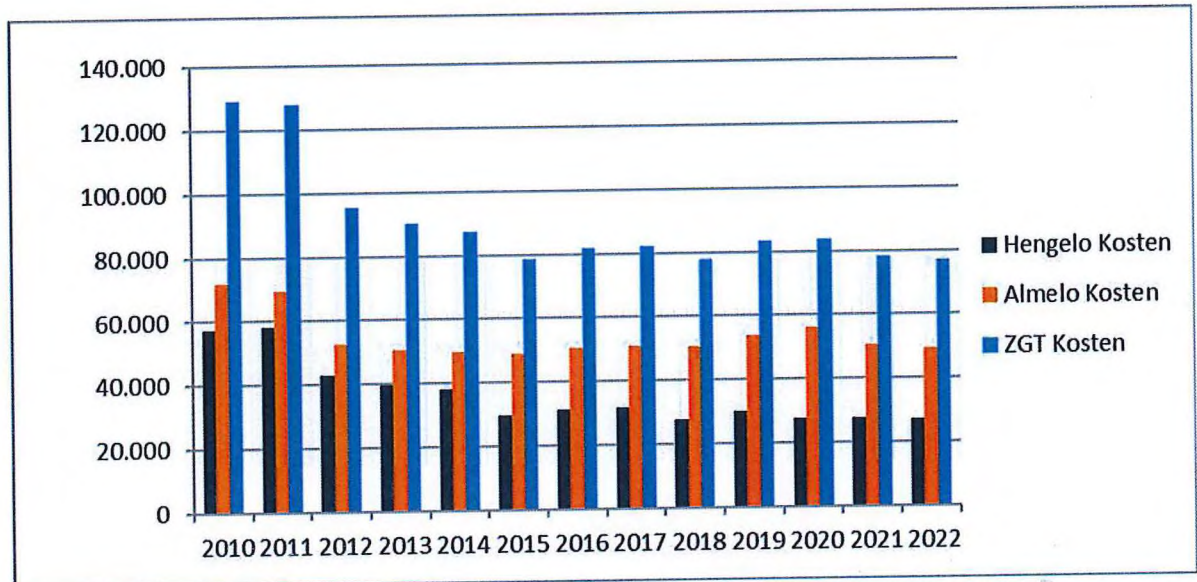
Hieronder is globaal het verbruik en de kosten van het water weergegeven, een nadere analyse is in te zien bij de afdeling Vastgoed.

Verbruik leidingwater in m³

Het waterverbruik in Almelo en Hengelo is in 2022 is gedaald, de koeltorens in Almelo verbruiken als gevolg van de aansluiting op de Leemslagenplas minder water, in Hengelo is het waterverbruik opnieuw licht gedaald.

Kosten verbruik leidingwater

De kosten voor verbruik van leidingwater dalen minder sterk dan het aantal m³.

Metingen in het kader van de Wvo vergunning

In het kader van de Wet Verontreinigde Oppervlaktewater wordt het afvalwater van de ziekenhuizen bemonsterd zodat de pH en de concentraties van verschillende metalen EOX en BTEX bepaald kunnen worden.

In 2022 zijn er geen metingen uitgevoerd.

Legionella

Op beide locaties worden de niet gebruikte tappunten wekelijks gespoeld door medewerkers van Cleancare. De milieulogboeken worden beheerd door de verantwoordelijke technici.

Leidingwater

Van het normale water worden 2 keer per jaar per locatie 14 legionella monsters genomen. Deze worden opgenomen in het logboek. Ingeval van verhoging is het Ministerie van VROM geïnformeerd en zijn direct gepaste maatregelen genomen, er zijn in 2022 geen grote overschrijdingen geweest.

Locatie Almelo is een uitrol van zelf spoelende kranen om zodoende de risico's en kosten te verlagen

Locatie Hengelo wordt de legionella beheerst met Koper/Zilver installatie, deze installatie zorgt ervoor dat de put corrosie die in de warmwater installatie zit moet tegengaan. Het bijkomend voordeel is dat het ook voor de legionella preventie voordelen oplevert.

Natte koeltorens

Maandelijks worden de koeltorens van ZGT gemeten op legionella. De resultaten worden opgenomen in het logboek.

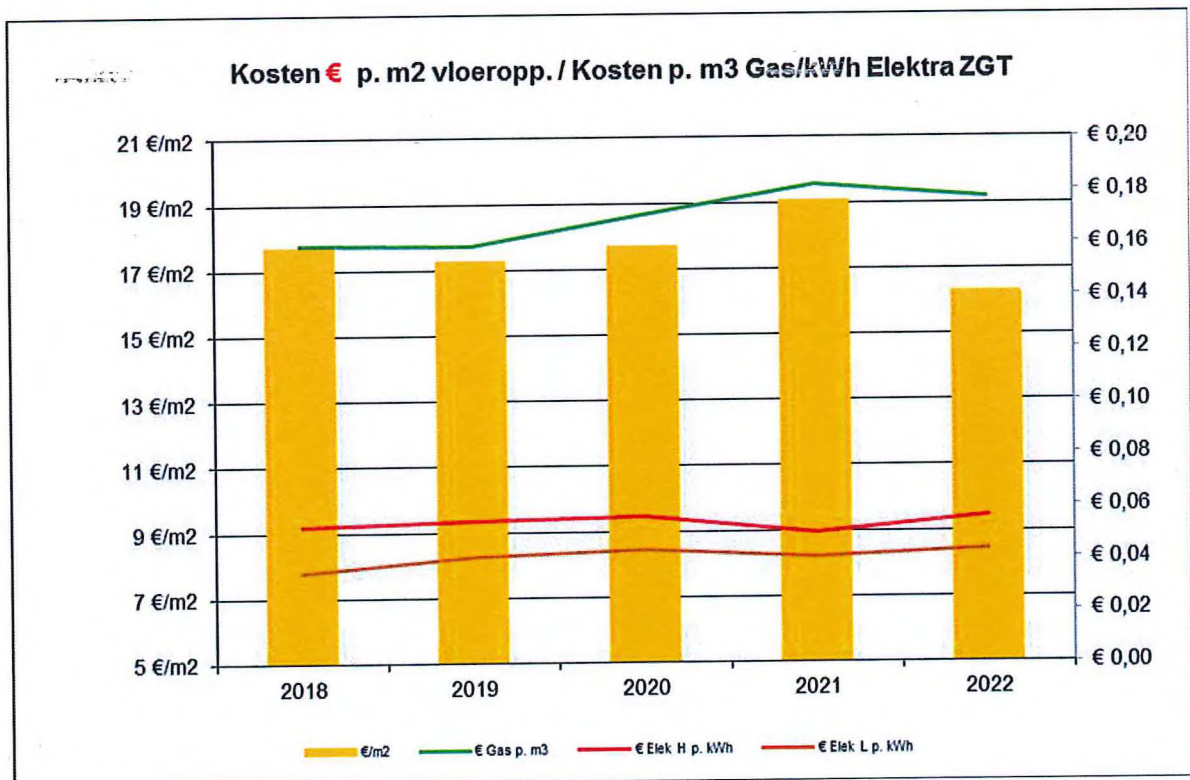
7. Milieuprestaties Energie

Elektriciteit- en gasverbruik

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het energie verbruik in Gj/m² en de inkoopprijs van gas en elektra voor ZGT over de afgelopen 12 jaar.

Afname van energieverbruik wordt gestimuleerd door onder andere:

1. Continue inspanningen om installaties steeds beter in te regelen
2. Bewustwording van de energie verbruiken
3. Stoom bevochtiging vermindert op de afdelingen waar er geen wettelijke eisen voor zijn
4. Kloktijden van verlichting en luchtbehandeling opnieuw ingeregeld voor beide ziekenhuizen

Elektriciteit- en gaskosten¹

Sinds begin 2014 zijn de marktprijzen voor energie stabiel en zelfs licht gedaald. ZGT heeft de energieprijzen op een gunstig moment voor drie jaar vast kunnen zetten tot en met 2022.

De prijswijzigingen hebben onder andere te maken met de ontwikkeling van de olieprijs. Dit zal voor de komende jaren niet meer gelden

ZGT levert tevens energie aan het openbare net. Daarvoor ontvangen we een vergoeding. De totale elektriciteitskosten van de ZGT worden dan ook bepaald door het totale verbruik en de opbrengsten die we ontvangen vanwege de hoeveelheid energie die terug wordt geleverd aan het openbare net.

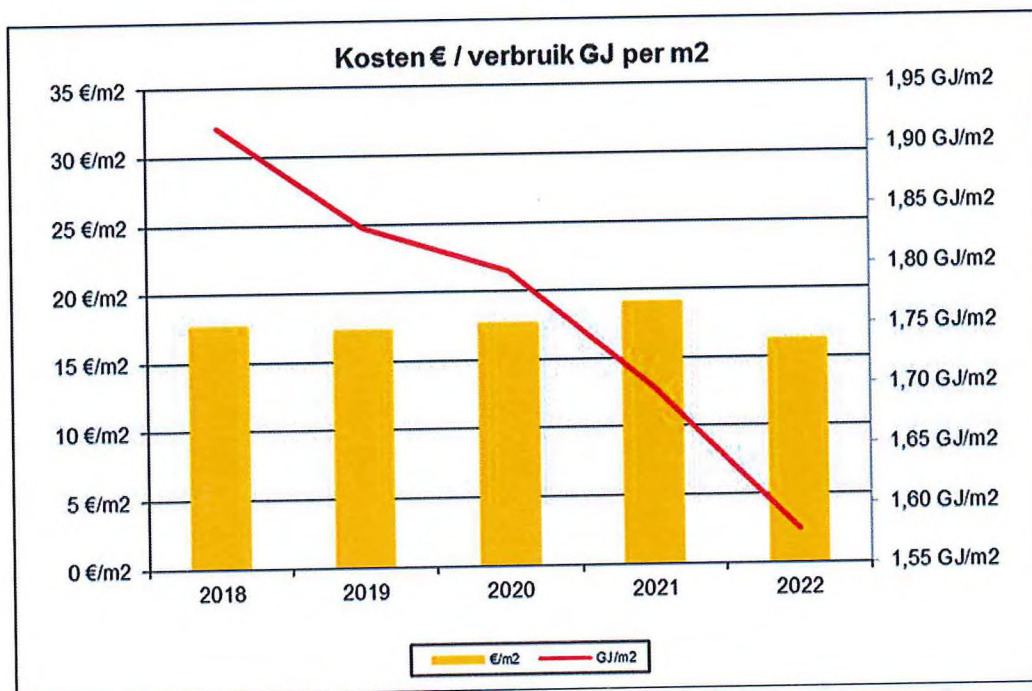
De totale energiekosten binnen ZGT zijn in het laatste jaar gedaald. Dit is te verklaren door de warme winter en het zachte voorjaarsweer.

Verder worden de volgende maatregelen genomen om de energiekosten zo laag mogelijk te houden:

- Samenwerking met Intrakoop, waardoor tegen een zeer scherpe prijs kan worden ingekocht er is dit jaar deels weer energie ingekocht voor 2021/22.
- Doordat we aangesloten zijn bij een landelijke noodstroom-pool ,krijgen we hier ook een redelijke vergoeding voor. De landelijke noodstroom-pool zorgt ervoor dat het landelijk net stabiel blijft bij calamiteiten op het net ,hiervoor worden ook de noodaggregaten van ZGT gebruikt.
- Door de installaties op de juiste manier in te zetten kan een daling van de kosten en energie worden bewerkstelligd. Voorbeelden daarvan zijn:
  - 1 Het vervangen van bestaande luchtbehandelingskasten door kasten met een hoger rendement bij grote verbouwingen en renovaties van de luchtbehandelingskasten
  - 2 Het inregelen van de energiestromen CV en Koeling
  - 3 Stoom bevochtiging vermindert op de afdelingen waar er geen wettelijke eisen voor zijn
  - 4 Kloktijden van verlichting en luchtbehandeling opnieuw ingeregeld voor beide ziekenhuizen
  - 5 Traditionele verlichting vervangen voor ledverlichting en in projecten alleen nog ledverlichting toegepast

---

¹ De energiekosten zijn overgenomen van de afdeling Vastgoed. De cijfers kunnen tot 1 % afwijken van SAP, 473xx rubriek (dit komt door afsluiten boekjaar). Kosten of baten die dan nog na komen als het boekjaar gesloten is, worden dan in een volgend jaar op de grootboekrekening kosten of baten van vorige boekjaren geboekt.

Duurzaam ondernemen

Businesscases/ duurzame oplossingen

1. Warmtenet:

ZGT is met verschillende partijen in gesprek over aansluitingen op een warmtenet voor beide locaties, de verwachting is dat als de WKK's afgeschreven zijn dat deze niet vervangen zullen worden, er wordt naar alternatieven gezocht.

8. Milieuprestaties Externe Veiligheid

Green Deal:

In december 2022 heeft ZGT getekend voor de Green Deal 3.0: ZGT zet zich in om binnen één of meer thema's van de Green Deal de volgende acties te ondernemen:

I. Bevorderen van gezondheid;

Gezondheid is voor ieder mens één van de belangrijkste elementen voor een gelukkig leven, zo staat in de missie van ZGT. Dit geldt ook voor onze medewerkers. We willen dat ze goed in hun vel zitten. Want als zij goed voor zichzelf en voor elkaar zorgen, zijn ze beter in staat om voor een ander te zorgen. ZGT streeft, naar een gezonde en vitale werkcultuur waarbij aandacht is voor de mensen zelf, hun veerkracht en wat hun leven betekenisvol maakt. We stellen medewerkers in staat om gemotiveerd, gezond en met plezier hun kwaliteiten te benutten en dat zij fysiek, mentaal en sociaal-emotioneel in balans zijn met hun omgeving. Als werkgever zal ZGT dit zoveel mogelijk stimuleren en faciliteren d.m.v. een doorlopend meerjaren-vitaliteitsprogramma "SamenVitaal" waarbij het concept positieve gezondheid (Machteld Huber) wordt geïntroduceerd en het bewustzijn en handelingsperspectief ten aanzien van vitaliteit wordt vergroot door o.a. een laagdrempelig en inspirerend portal / dashboard waarin alle bestaande en nieuwe interventies worden belicht.

II. Bevorderen van bewustwording en kennis over impact van de zorg op milieu en klimaat en vice versa;

In ZGT is een projectorganisatie opgezet om gezamenlijk toe te werken naar de Milieuthermometer Zilver-status. Met behulp van Green Teams worden werkprocessen gescand op milieu-impact en mogelijke alternatieven die minder belastend zijn voor het milieu.

Door aan te sluiten bij het Milieu Platform Zorg ontvangen we informatie die in de organisatie wordt gedeeld en participeren we via de Milieubarometer in de benchmark met andere ziekenhuizen.

III. Verminderen CO₂-emissie van gebouwen, energie en vervoer;

ZGT maakt gebruik van kansen en participeert bij innovaties in de regio op gebied van Lake Source Koeling en momenteel wordt met een uraniumverrijkingsfabriek onderzocht of de warmte die daar vrijkomt naar het ziekenhuis kan worden getransporteerd om het ziekenhuis te verwarmen. Op die wijze zou het ziekenhuis vrijwel Almelo CO₂ neutraal kunnen worden.

IV. Circulair en spaarzaam met grondstoffen en materialen werken;

Met behulp van het duurzaam inkoopbeleid dat in 2022 is vastgesteld wordt een stap gezet op het gebied van circulair werken. Duurzaamheid is daarmee verankerd in het inkoopbeleid en zal in steeds meer programma's van eisen een vast onderdeel zijn.

V. Verminderen van de milieubelasting van medicatie(gebruik)

In ZGT wordt doorlopend gemonitord of voor belastende medicatie een alternatief kan worden voorgeschreven. Dit is onder andere al succesvol toegepast bij de anesthetica die op de OK wordt gebruikt. Ook worden voorschrijvers gewezen op de milieubelasting van bijvoorbeeld Diclofenac en daarbij wordt een alternatief geadviseerd dat in veel gevallen dezelfde pijnstilling levert, maar minder belastend is. Dit heeft permanente aandacht in de organisatie.

Milieuthermometer

In 2022 is hard gewerkt op gebied van Duurzaamheid. Onder de vlag van de Green Deal Zorgsector was de doelstelling voor de organisatie het behalen van de milieuthermometer **Zilver**.

Onder leiding van een projectgroep zijn 5 werkgroepen en 8 green teams bezig om het niveau van duurzaamheid in de organisatie naar een hoger plan te trekken.

Dit heeft geleid tot veel enthousiasme, bewustwording en mooie duurzaamheidsinitiatieven. In december 2022 is ZGT geaudit en begin 2023 heeft ZGT het certificaat Zilver ontvangen.

Audit Gevaarlijke Stoffen

De jaarlijkse audit door de veiligheidsadviseur van de Ondernemersvereniging Evofenedex heeft plaatsgevonden op 1 december 2022 en de verbeterpunten zijn inmiddels opgepakt en teruggekoppeld.

Benchmark Milieubarometer:

ZGT maakt ten behoeve van de verantwoording van milieuzaken al enige jaren gebruik van de Milieubarometer van het Milieu Platform Zorg. Ook voor 2022 zullen onze gegevens opnieuw worden vergeleken met die van andere ziekenhuizen.

Gekeken wordt naar milieu-impact en CO2-uitstoot onder andere per fte, per bed, per m2.

Projectgroep Duurzaam ZGT 2022

De projectgroep Duurzaam ZGT richt zich op het uitvoeren van de actiepunten uit het meerjaren milieubeleid. De projectgroep is als volgt samengesteld:

- Gerrit Wessels, gebouwbeheerder
- Mariska Kromkamp, inkoopadviseur
- Haico Gerritsen, coördinator transport
- Alexandra van der Linden, beleidsmedewerker P&O
- Jeroen Stegeman, instructeur BHV en GS
- Marijn Hoek, Unithoofd Zorg
- Ellen Backus, anesthesioloog (namens Coöperatie Medisch Specialisten)
- Rémon van der Aa, deskundige DSMH
- Bas Achterhuis, projectmedewerker fysieke veiligheid
- Lesley Gemser, kwaliteitsfunctionaris apotheek
- Maud Bergman, projectleider Service & Logistiek
- Evelien Weerdenburg, communicatie-adviseur
- Ellen Puppels, coördinator fysieke veiligheid en milieucoördinator

De projectgroep heeft in 2022 negen keer vergaderd.

Aan het eind van 2022 waren 8 Green Teams gestart in ZGT. De Green Teams onderzoeken de processen op hun eigen afdeling/werkterrein op milieu- en duurzaamheids verbeteringen. In 2022 is veel laaghangend fruit binnengehaald en is het project m.b.t. afval per afdeling uitgewerkt.

9. Verantwoording Milieu jaarplan 2022

Milieu Jaarplan 2022

Doelstelling	Planning	i.s.m.	Resultaat	Evaluatie
Milieu-jaarrapportage 2021 opstellen	1 ^e kwartaal 2021 versturen aan ARBO-commissie en RvB	Werkgroep Milieu & Duurzaamheid	Verantwoording activiteiten en resultaten handhaving op gebied van milieu	ARBO commissie / RvB
Milieulogboek ZGT	Per kwartaal controle op actuele documenten	Haico Gerritsen, Gerrit Wessels	Actueel Milieu-logboek ZGT	Handhavingsbezoeken Gemeenten Almelo/ Hengelo; Waterschap Vechtstromen
milieuthermometer zilver	Audit Q4-2022	Werkgroep Milieu & duurzaamheid	Milieuthermometer Zilver MilieuPlatformZorg	Certificaat MPZ-Zilver
Vitaliteitsplan ZGT, voorstel Fiets stimulering	2022	P&O	Fiets stimulerings maatregelen	ARBO jaarrapportage
CO2 routekaart ZGT	2022 uitwerken t.b.v. goedkeuring in MT	Afdeling Vastgoed	CO2 routekaart ZGT	Milieu-jaarrapportage
Programma Milieu & Duurzaamheid	2022 doorlopend	Werkgroep Milieu & Duurzaamheid	Uitvoering doelen Meerjarenbeleid 2022	bestuursverslag

Bijlagen

Milieujaarrapportage:

1. Milieubarometer / CO2 footprint ZGT Almelo 2022
2. Milieubarometer / CO2 footprint ZGT Hengelo 2022